

Els efectes del coronavirus

Pendents de la corba

La Covid-19 ja estava estesa pel país quan es parlava de casos importats, segons els especialistes. Clamen per un confinament més estricte que preservi el sistema de salut

Xavi Aguilar
BARCELONA

Queda pujada per a estona. Diferents experts en epidemiologia consultats ahir per aquest diari coincideixen a dir que la corba d'incidència i letalitat de la Covid-19 continuarà creixent no només durant dies, sinó també durant setmanes. De fet, en espera que els primers efectes del confinament es comencin a reflectir a les gràfiques, els experts ja demanen amb insistència un aïllament més dur de la població per evitar el col·lapse del sistema sanitari. Segons el seu parer, el coronavirus s'està estenent pel país des de fa més temps del que indiquen les estadístiques oficials de casos.

Això és el que sosté Daniel López-Codina, investigador del grup de recerca de biologia computacional i sistemes complexos (Bio-com-SC), de la Universitat Politècnica de Catalunya. Ho argumenta a partir de les dades que ha recollit i utilitzat per elaborar, conjuntament amb investiga-

La xifra

18

dies és el temps mitjà que passa, en els malalts més crítics, entre el moment en què es presenta la malaltia i la mort.

dors de l'Institut de Recerca Germans Trias i Pujol, un nou model matemàtic que fa un seguiment i prediu el comportament de l'epidèmia de la Covid-19.

El biofísic sospita que la Covid-19 s'estenia per Catalunya abans de la declaració oficial del primer cas importat (el 25 de febrer) a partir de dues premisses bàsiques demostrades per diferents estudis científics. La primera, que la mortalitat de la malaltia se situa al voltant d'un 1%. La segona, que entre el contagi i la mort dels pacients més crítics transcorren, de mitjana, 18,5 dies, segons s'ha pogut comprovar a la Xina.

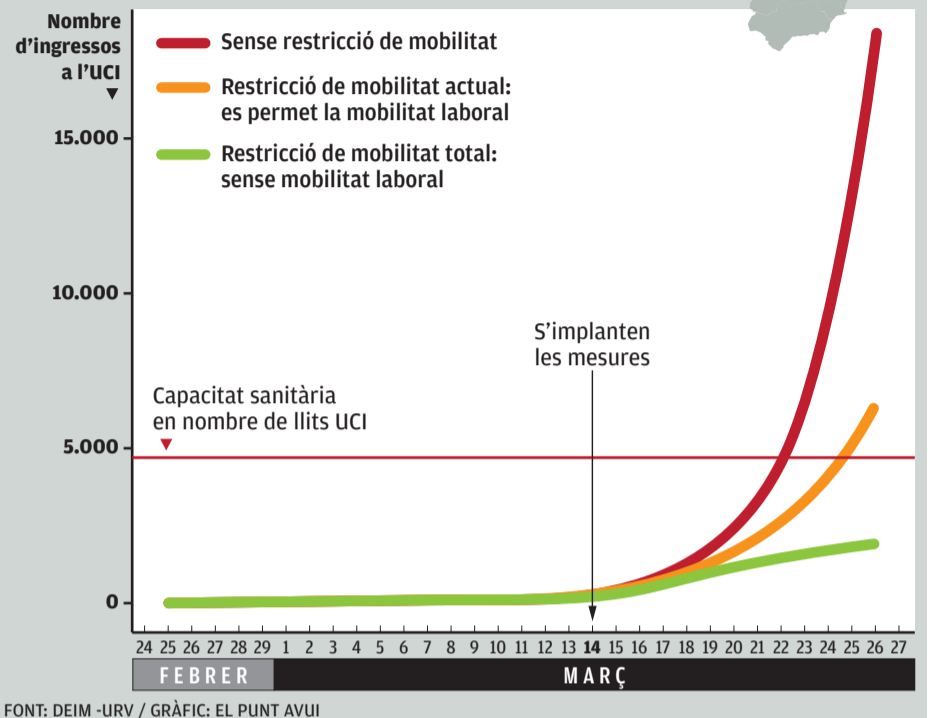
"Així doncs, mirant la mortalitat d'un dia en concret, es pot saber la quan-

titat de malalts reals que hi havia divuit dies abans. A Catalunya encara han passat pocs dies per fer aquestes estimacions, però cap al 29 de febrer, quan en teoria només teníem alguns casos importats [12, concretament], és probable que en realitat ja tinguéssim uns 200 casos de gent malalta no diagnosticada ni localitzada", argumenta Daniel López-Codina.

Les xifres reals

Aplicant aquest sistema de càlcul a les últimes dades oficials de Catalunya, fetes públiques ahir pel Departament de Salut, les xifres de malalts reals tindrien molt poc a veure amb les que coneixem. Si partim dels 40 morts comunicats per Salut ahir i assumim que són un 1% dels malalts que teníem fa divuit dies, això vol dir que el 2 de març al Principat hi deuria haver-hi uns 4.000 casos positius. Aquesta xifra no només és molt més gran que els 17 casos reconeguts en aquella data, sinó que s'acosta a la que es considera oficial avui,

Predicció de les corbes d'incidència de casos crítics de la Covid-19 a l'Estat



FONT: DEIM - URV / GRÀFIC: EL PUNT AVUI

L'app permetrà obtenir un mapa de la incidència

L'aplicació creada per la Generalitat per facilitar que els ciutadans amb símptomes compatibles amb la Covid-19 reportin sobre el seu estat al Servei Català de la Salut està tenint una ràpida adopció entre la població. Poques hores després del llançament va superar les 100.000 descàr-

regues i ahir, després d'una campanya de difusió per diferents mitjans, el seu ús entre la ciutadania es va estendre encara més. Així doncs, s'està generant un gran volum de dades sobre la possible incidència de la malaltia arreu del país, que els especialistes ja estan començant a tractar i

analitzar. Malgrat que els usuaris que reporten símptomes no es poden considerar positius de la malaltia, ja que per falta de disponibilitat no se'ls ha fet la PCR que ho confirmaria, ja s'està elaborant un mapa d'escalfor amb la possible incidència de la Covid-19.

4.203.

"Tenim molts més casos que els oficials, però això no és una mala notícia necessàriament. Si hi ha molta més gent positiva no diagnosticada i sense problemes estem aconseguint que la immunització col·lectiva guanyi espai i, si l'any vinent torna el coronavirus, ja estarem més preparats", assenyala l'investigador de la UPC.

El model matemàtic que han desenvolupat juntament amb experts de Can Ruti es basa en dades empíriques i té una fiabilitat molt alta, però també l'inconvenient que només pot fer prediccions per a tres dies, tot i que s'està treballant per ampliar aquest marge. Amb els resultats, elaboren informes per a l'oficina d'estratègia de la Unió Europea i tam-

bé poden analitzar l'eficàcia de les mesures que s'estableixin als diferents territoris.

En aquest sentit, López-Codina considera que Itàlia, malgrat el gran volum de morts, "ja va en la bona direcció", mentre que a Catalunya la situació encara no està controlada. "Probablement caldrien mesures de confinament més serioses que no sé si

Illa promet tests ràpids a Catalunya i Madrid aviat

David Portabella
MADRID

"No pots lluitar contra un virus si no saps on és." La frase del director general de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), Tedros Adhanom, és un incentiu per desplegar al carrer tests ràpids per detectar amb precocitat el coronavirus i és la clau de l'èxit de Corea del Sud, que ha fet quatre tests de la Covid-19

per cada 1.000 habitants en les últimes tres setmanes. El ministre de Sanitat, Salvador Illa, va anunciar ahir que l'Estat espanyol els desplegarà a Catalunya i als altres territoris amb més focus com ara Madrid "els propers dies". "A mesura que ens vagin arribant els tests ràpids seran enviats per l'ordre que ens indiquin les autoritats de salut allà on siguin més prioritaris", va assenyalar Illa.

No hi ha cap dada oficial ni del govern ni del director del Centre de Coordinació d'Alertes i Emergències Sanitàries, Fernando Simón, sobre tests, però una investigació del *Financial Times* les xifra en el 0,4% per cada 1.000 habitants. Una de les veus que han exigint aquesta detecció precoç és Oriol Mitjà, de l'hospital Germans Trias i Pujol, perquè el test telefònic no evita al cent per cent

el que s'anomena contagia-dor silent.

Coincidència de genoma
En la segona setmana de l'estat d'alarma, el pla és estendre els tests ràpids, consistents a extreure amb un bastonet una mostra del fons de la boca i contrastar-la amb el genoma del coronavirus SARS-CoV-2 (si coincideix és un cas positiu). El Servei Gal·lès de Salut avisa que ja

està en condicions de fer tests ràpids als pacients al seu propi vehicle si tenen prescripció i cita prèvia.

El que Illa no preveu és endurir el confinament. "Les mesures que hem adoptat són de les més dures, si les complim fil per randa ajudaran a derrotar el virus", sosté Illa. Dimarts, el Congrés vota la prorroga de l'estat d'alarma més enllà dels quinze dies. El que Illa ja ha fet és

elevat a ordre ministerial la recomanació del 5 de març sobre residències per tal de medicalitzar-les.

Iglesias, una "excepció"
En la roda de premsa diària, a Simón se li va plantejar el cas de Pablo Iglesias, que ha violat la quarantena -dissabte al Consell de Ministres i ahir-. "La norma és la que és, però hi ha excepcions raonables", diu Simón. ■

Les frases

“Si t’anticipes a fer la prevenció no t’equivocaràs mai. Ara anem tard i ja tenim molt poc marge”

Àlex Arenas
FÍSIC I DIRECTOR DE LA CÀTEDRA DE CIÈNCIA I HUMANISME DE LA URV

“Els models matemàtics no són boles de cristall per veure el futur, sinó eines per pensar”

Daniel López-Codina
INVESTIGADOR DE LA UPC EN BIOLOGIA COMPUTACIONAL

tècnicament es podrien prendre des de Catalunya. Però mirant els números fredament aquesta és la realitat”, constata.

Els experts creuen que d’aquí a quatre o cinc dies es podran començar a percebre els efectes de les mesures adoptades a Catalunya, però reclamen un cessament complet de l’activitat laboral, i mantenir només els serveis essencials, per aconseguir frenar la corba epidemiològica i fer-la passar per sota del nivell màxim d’estrès del sistema de Salut.

Sense respiradors

Els centres saben que tenen a tocar un augment espectacular del nombre de casos i que els instruments bàsics per atendre els més crítics, com ara els sistemes de respiració assistida, són limitats. D’aquí que, segons fonts del sector, alguns centres ja estiguin determinant els criteris que regiran per prioritzar la ventilació mecànica per als pacients amb més possibilitats de sobreviure.

Aquest panorama concorda amb el model que s’ha impulsat des del departament d’enginyeria informàtica i matemàtiques de la Universitat Rovira i Virgili per valorar fins a quin punt l’estratègia de contenció epidèmica actual resulta suficient

per evitar el col·lapse del sistema sanitari. Àlex Arenas, investigador de la Icrea i professor del centre tarragoní, admet que “el model actual deixa clar que d’aquí a una setmana tindrem problemes de col·lapse”. Segons el seu parer, l’única manera d’evitar-lo seria aconseguir que els contactes per persona se situessin per sota dels quatre, i per això caldrien mesures de confinament més intenses. “Les projeccions amb les mesures actuals no són encoratjadores perquè la mobilitat laboral és encara massa elevada. Els models ens indiquen que l’estratègia òptima és la contenció total, deixant només els mínims imprescindibles. Altrament, no hi haurà mes remei que veure com la situació col·lapsa”, reflexiona.

Quan acabarà això?

Aquesta és la gran pregunta, però no és fàcil de respondre. “Els models matemàtics no són boles de cristall per veure el futur, sinó eines per entendre i pensar”, indica López-Codina. Algunes previsions situarien el pic de la corba a finals de maig, però ningú no pot posar la mà al foc. El cap d’epidemiologia de l’hospital Clínic, Antoni Trilla, preveu almenys dues o tres setmanes més d’ascens en el nombre de contagis. ■



Personal sanitari entrant a les instal·lacions de l’hospital d’Igualada, aquest dilluns ■ SUSANNA SÁEZ / EFE

Bellvitge rescata Igualada pel contagi greu causat per un dinar amb sanitaris

■ Direcció i caps de servei de l’hospital del Llobregat reforcen el de l’Anoia i hi enviaran personal, si cal ■ Un àpat amb personal hospitalari seria un dels focus

Xavier Miró
BARCELONA

L’hospital de Bellvitge reforçarà l’assistència sanitària del d’Igualada amb l’acompanyament permanent de la direcció i telemàtic dels caps de servei especialitzats del centre sanitari del Baix Llobregat, però també amb el desplaçament a la capital de l’Anoia de personal sanitari, “si és necessari”, anunciava ahir la subdirectora del Servei Català de la Salut (SCS), Marta Chandre. Un reforç presencial de personal que ahir ja considerava necessari l’alcalde d’Igualada, Marc Castells, en la seva compareixença diària per explicar la situació d’una ciutat i tres municipis adjacents que estan en confinament total per l’aparició d’un contagi molt greu. Un contagi del qual ahir es donaven a conèixer dos focus originaris després de rectificar una versió inicial.

Chandre, que va utilitzar el verb *rescatar* per referir-se al suport de Bellvitge al centre d’Igualada,

Crida de més voluntaris qualificats

El Consorci Sanitari de l’Anoia reiterava ahir la crida a voluntaris sanitaris qualificats per reforçar el personal de l’hospital –el brot local ha forçat a aïllar 300 professionals. Entre les ofertes rebudes, el centre ja ha incorporat sis infermers, quatre metges, un auxiliar i un portalliteres. L’alcalde Castells avança que ha

explicava, a més, que continuarà la política aplicada fa una setmana de redirigir cap a altres hospitals pacients de l’Anoia per reduir la pressió assistencial de l’hospital igualadí. “Era imprescindible” i continua sent-ho per adaptar l’atenció potencial a la disponibilitat de personal sanitari tenint en compte que bona part d’aquest està infectat o aïllat preventivament, conclouia Chandre: “Corriem un risc gran d’exposar a aquesta infecció part del personal que ens fa molta falta”. La responsable de Salut assegura que els focus d’Igualada estan controlats i l’hospita-

començat a habilitar-se l’antic edifici de la Mútua Igualadina: “Tant de bo no haguem de fer-lo servir però tenim l’obligació de preparar tots els escenaris”. Vergés va assegurar que es disposa “de tots els recursos disponibles” de la sanitat privada: “Tenim llits i instal·lacions privades per a Igualada.”

tal “necessita guanyar temps” amb el suport de Bellvitge perquè es puguin reincorporar els professionals avui aïllats als seus domicilis.

Guanyar temps a l’Anoia

Un temps que la consellera de Salut, Alba Vergés, va advertir ahir que necessita guanyar tot el sistema sanitari i hospitalari català per afrontar un increment exponencial d’infectats. Un increment de positius que dona per fet a Igualada els pròxims dies i un temps guanyat que, recorda, han de fer possible els ciutadans confinant-se a casa. Els responsables de

Salut amb la consellera Vergés al capdavant compareixien ahir al matí per revelar el focus originari del contagi en una versió que, al vespre, va ser rectificada pel mateix departament.

Rectificació pel focus

El secretari de Salut Pública, Joan Guix, revelava al matí que un focus familiar amb cinc infectats que es va detectar el 9 de març estaria al darrere del contagi intens a la conca d’Òdena. Un membre de la família hauria anat el 28 de febrer a un dinar local amb uns 80 comensals entre els quals hi havia “molts professionals de l’hospital d’Igualada”. Des d’aquell dia el contagi s’hauria bifurcat amb un focus a l’interior de l’hospital i un altre de “comunitari” per la comarca. Després d’alguns desmentits al periòdic local *La Veu de l’Anoia*, però, ahir al vespre Salut enviava una nota en què confirmava els dos focus d’expansió però no establia relació confirmada entre el familiar i el del dinar amb personal sanitari. ■



El ministre de Sanitat, Salvador Illa, ahir durant la seva compareixença a La Moncloa ■ J. M. CUADRADO / EFE